

Sygn. akt VI ACa 366/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Małgorzata Manowska

Sędzia SA – Anna Orłowska (spr.)

Sędzia SA – Teresa Mróz

Protokolant: – sekr. sądowy Beata Pelikańska

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa J. Z.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 4 grudnia 2012 r.

sygn. akt XXV C 296/11

I oddala apelację;

II nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 366/13

UZASADNIENIE

Powódka J. Z. pozwem z dnia 11 marca 2011 roku wniosła o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie na swoją rzecz kwoty 70.000 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami od dnia 15 września 1998 roku, kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia za poniesione cierpienia jej i całej rodziny, oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki odsetek za zwłokę od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, iż w związku z przewlekłością postępowania sądowego dochodzi od Skarbu państwa naprawienia szkody na podstawie art. 417 k.c. Wskazała, iż w dniu 12 września 1996 roku aktem notarialnym nr (...) wraz z mężem sprzedała nieruchomości położoną w P. przy ul. (...) małżonkom S.. Kupujący mieli zapłacić do dnia 11 stycznia 1997 roku. Wobec braku wpłaty, J. Z. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Pruszkowie o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu i uzyskała ją w dniu 23 lipca 1998 roku. W dniu 15 września 1998 roku małżonkowie S. wnieśli pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Sąd Rejonowy w Pruszkowie w dniu 13 grudnia 1999 roku zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. Postępowanie podjęto 17 stycznia 2007 roku i 19 września 2007 roku Sąd Rejonowy w Pruszkowie wydał wyrok (sygn. akt IC 83/07), mocą którego oddalił powództwo małżonków S. w całości. Wyrokiem Sądu Okręgowego uchylono wyrok Sądu Rejonowego i

sprawa ponownie jest rozpatrywana. Powódka wskazywała, że sprawa ma już trzecią sygnaturę (I C 360/98; I C 83/07; IC 627/08). Podniosła, iż w dniu 22 października 2010 roku złożyła do Sądu Okręgowego skargę na przewlekłość postępowania. Skarga została oddalona.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie pozwu i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował wszystkie twierdzenia i zarzuty powódki twierdząc, iż powództwo zarówno co do zasady, jak i co do wysokości żądanej zapłaty jest niezasadne. Podniósł, że powódka nie wykazała żadnej z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa określonych w art. 417 k.c. oraz z tytułu naruszenia dóbr osobistych na podstawie art. 23 i 24 k.c.

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2012 roku Sąd Okręgowy oddalił powództwo (punkt 1.) oraz rozstrzygnął o kosztach procesu (punkt 2.).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o stan faktyczny, ustalony w sposób następujący:

W dniu 15 września 1998 roku do Sądu Rejonowego w Pruszkowie H. S. i B. S. wnieśli pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - aktu notarialnego wraz z wnioskiem o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Postanowieniem z dnia 13 grudnia 1999 roku na wniosek pełnomocnika J. Z. postępowanie w sprawie zostało zawieszono z powodu toczącego się w Prokuraturze Rejonowej w P. dochodzenia w sprawie ustalenia czy pokwitowanie A. M. - pełnomocnika małżonków Z. - było sfalszowane.

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2007 roku Sąd Rejonowy podjął zwieszono postępowanie. W przedmiotowej sprawie wyrok zapadł 19 września 2007 roku. Apelację od orzeczenia złożyli 7 grudnia 2007 roku małżonkowie S.. Wyrokiem z dnia 24 listopada 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił wyrok Sądu Rejonowego i zniósł postępowanie poczynając od rozprawy z dnia 30 kwietnia 2007 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pruszkowie.

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt V S 219/10 oddalił skargę J. Z. w przedmiocie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu Sądu Rejonowego w Pruszkowie sygn. akt I C 627/08.

Postanowieniem z dnia 16 lutego 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt V S 263/10 oddalił skargę J. Z. w przedmiocie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu Sądu Rejonowego w Pruszkowie sygn. akt I C 627/08.

Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt V S 77/11 oddalił skargę S. K. w przedmiocie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Pruszkowie sygn. akt I C 627/08.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne, Sąd Okręgowy zważył, iż warunkiem koniecznym do wystąpienia na podstawie art. 417 k.c. z żądaniem odszkodowawczym w stosunku do Skarbu Państwa - obok przesłanki bezprawności działania lub zaniechania i wystąpienia szkody w rozumieniu art. 361 k.c. - jest istnienie rzeczywistego i adekwatnego związku przyczynowo-skutkowego między bezprawnością działania lub zaniechania władzy publicznej a szkodą poniesioną przez powódkę. Zdaniem Sądu Okręgowego powódka nie wykazała żadnej z trzech przesłanek warunkujących powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Powódka w niniejszej sprawie nie wykazała szkody, jej rozmiaru, istnienia związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniami wywołującymi rzekomą szkodę a samą szkodą.

Sąd I instancji podkreślił przy tym, iż powódka dwukrotnie wniosła skargę do Sądu Okręgowego w przedmiocie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu Sądu Rejonowego w Pruszkowie sygn. akt I C 627/08. (sygn. akt V S 219/10, V S 263/10). Postanowieniami z dnia 17 grudnia 2010 roku

oraz z dnia 16 lutego 2011 roku Sąd Okręgowy oddalił skargi J. Z. uznając, iż zarzuty powódki jakoby czynności w sprawie sądowej z udziałem powódki były podejmowane w sposób nieracjonalny czy przewlekły są nieuzasadnione.

W związku z powyższym, skoro Sąd Okręgowy nie uznał przewlekłości postępowania w odrębnym postępowaniu, w ocenie Sądu I instancji nie sposób uznać zasadności roszczenia powódki o zapłatę odszkodowania z tytułu szkody za niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie Sądu.

W świetle powyższych rozważań Sąd I instancji zaznaczył jeszcze, że nawet stwierdzenie przewlekłości postępowania, samo przez się, nie stanowi jeszcze podstawy odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę. Powódka w tym wypadku była obowiązana do wskazania podstawy tej odpowiedzialności i wykazania wysokości ewentualnego odszkodowania.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na zasadzie przepisu art. 102 k.p.c. nie obciążając powódki kosztami niniejszego procesu, biorąc pod uwagę charakter roszczenia przez nią dochodzonego oraz subiektywne przekonanie powódki o jego zasadności.

Apelację od wyroku złożyła powódka wskazując, iż na podstawie art. 444 § 1 k.p.k. zaskarża wyrok Sądu Okręgowego w całości i domaga się uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła, iż Sąd popełnił błędy proceduralne oraz, iż błędnie ustalił fakty i z tego powodu wydał nieprawidłowy wyrok.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji i przyjął je za swoje, z tym jednym zastrzeżeniem, iż jak wynika z akt sprawy powódka tylko jeden raz wystąpiła ze skargą w przedmiocie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Pruszkowie pod sygn. akt I C 627/08 (sygn. akt VS 219/10 – skargę oddalono postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2010 roku – kserokopia w kopercie k.39). Druga ze skarg wskazanych przez Sąd I instancji w ustaleniach faktycznych została wniesiona także w związku ze sprawą toczącą się przed Sądem Rejonowym w Pruszkowie pod sygn. akt I C 627/08, jednakże przez innego uczestnika postępowania i także została oddalona (kserokopia w kopercie k. 39).

Zastrzeżenie to nie miało jednakże znaczenia dla uznania, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe.

Powódka nie udowodniła bowiem żadnej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa normowanych w art. 417 k.c. czy też art. 448 k.c. W obliczu oddalenia skargi powódki w przedmiocie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie o sygn. akt I C 627/08, powódka nie wykazała, by doszło do bezprawnego działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej. Skarżąca nie udowodniła także, by poniosła jakąkolwiek szkodę, bądź by została jej wyrządzona krzywda (by naruszone zostały jej dobra osobiste), ani tym bardziej, by wystąpić tu mógł jakikolwiek związek przyczynowo – skutkowy pomiędzy zdarzeniem mogącym powodować szkodę lub krzywdę, a wskazanym skutkiem.

Zarzuty apelacji sprowadzały się przy tym jedynie do ogólnikowego zakwestionowania trafności rozstrzygnięcia Sądu I instancji, bez jakiegokolwiek dalszej argumentacji na potwierdzenie tych zarzutów.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., nie obciążając powódki obowiązkiem ich zwrotu na rzecz strony pozwanej. Za takim rozstrzygnięciem przemawiała przede wszystkim sytuacja finansowa powódki, uzasadniająca także przyznanie jej już wcześniej zwolnienia z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w sprawie, jak również do pewnego stopnia zrozumiałe subiektywne przeświadczenie powódki (nie reprezentowanej w sprawie przez zawodowego pełnomocnika) co do zasadności zgłaszanych roszczeń z uwagi na toczenie się sporu sądowego o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności już ponad 15 lat.